

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek			Osztályozás
	Szerző			Hely
	Cím	A törvényes tej.		Idő
	Forrás:	Esti ujság		Személy
	Bp.	1913 1/14.		Helyszám
	(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	Oldalsz.

614.31

"1913"

A törvényes tej.

— A táplálkozó Budapest. —

Merésznek látszó, de szinigazságú kijelentés következik: nevezetesen az, hogy a magyar fővárosban egyáltalán nem kerül fogyasztásra jó tej. Olyan tej, a melyet akkor izlelnék meg néhány budapestiek, a mikor igen messze vidékre elutaznak. Az ilyen teje, a mikor az Alföld közepén, vagy az erdélyi havasok alján hozzájut, azt szokta mondani a budapesti ember, hogy „micsoda vastag tej, nem is való fővárosi gyomornak.” És nem is ízlik neki, a mint a tiszta, ózonos levegő is fejfájást, szédülést okoz annak, a ki sokáig élt Budapest poros, piszkos és füstös atmoszférájában.

Jó tejet nem kaphat Budapesten senki, legföljebb — törvényes tejet, a mi óriási különbség. Van ugyanis egy tizenhét évében lévő törvényünk, a mely meghatározza, hogy milyen az igazi és milyen a hamisított tej. Már most, valami csodálatos ügytelenség, vagy gondatlanság következtében olyan összetételűnek mondja ez a törvény a jó tejet, a milyen tejet a törvényhez nem értő tehenek képtelenek — létrehozni. Ez a törvény azt követeli, hogy a tejnek 2.8 százalék legyen a zsirtartalma. De ilyen tejet jóra való tehen nem ad. Talán egy beteg, öreg és életunt tehén megteszi, hogy ilyen silány, vizes folyadékot fizet azért a komisz táplálékért, a mivel a gazdája esetleg nyomorítja. De ilyen elkeseredett tehen csak nagyon kevés van a világon, mert a te-

hen nagyon érzékeny lélek és inkább megdöglik, semhogy mellőztetésben éljen.

A közönséges tejnek is legalább három és fél százalék a zsiranyaga, a jobb tejé négy százalék, vagy még több. Természetes, hogy a tehenek nem alkalmazkodnak a törvényhez, de talán még természetesebb, hogy a tejtermelők — igen. Minthogy a tehenek teje föltétlenül jobb a tej törvényszabta minőségénél, mint lelkiismeretes polgárok, a kik a törvénynek szívesen engedelmessé válnak, tehát a jó tejből rosszat, illetve törvényes tejet csinálnak. A tápláló, az értékes zsirt leszedik a tejről és helyébe megfelelő mennyiségű vizet öntenek. Ezzel ugyan megcsalják a vevőket, de mégis becsületes, jóra való emberek maradnak, mert hiszen csak a törvény lelke szerint cselekedtek.

Ismételjük, Budapesten senki, talán még a miniszterelnök sem iszik valószínűleg tiszta tejet. A legfinomabb tej is hamisított, de ezen a hamisításon a törvény nem, legföljebb csak a gyomor szokott főlháborodni. Külföldön mindenütt másforma a helyzet. A törvények mindenütt legalább is negyven százalékos zsirtartalmat követelnek meg a tejtől, csak itt nem, csak éppen itt, nálunk nem, a tejjel-mézzel folyó Kánaánban. Itt a törvény azt mondja, hogy a legsilányabb, már-már élvezhetetlen tej a jó tej, és csak az követ el hibát, a ki még ezt az egészen komisz pancsot is irigylő a közönségtől és még hitványabba hamisítja.

ok XX. csoport 32/a sz.

Vagyis, a mint Budapesten egyáltalán nem kapható elsőrendű hús, éppen úgy nem kapható elsőrendű tej sem. Az a tej, a melyért a közönség áhitattal fizeti a rengeteg pénzt, egészen hitvány holmi, a minek az árusításáért Párisban például börtönbe vetnék a kereskedőt. Természetes, hogy ha a legdrágább tej is ilyen, az olcsóbb áron vesztegetett fehérés folyadék éppen rémséges valami. Csak a budapesti ember tudja elfogyasztani ezt a tejet és ő is csupán azért, mert soha nem ismert másformát. Már a gyermekkorát is ez a szörnyű fehér ital tette szomoruvá, már annyira hozzászokott a bántó, az izetlen sauyarságához, hogy

álomában sem merészkedik arra a föltevésre, hogy lehet, talán van is a világon tej, a mely izes és édes, zamatos és tápláló, a melyet jól esik meginni, és a melynek a vizes, furcsa és gyanús külsejétől nem rázza ki a hideg már azt is, a ki csak — ránéz.

A tejből lesz a tejjől. Gondolhatni, miféle tejjől lesz az ilyen tejből. Ez egy külön borzasztóság, önmagában véve még nagyobb, mint a tejé. De mert a tejjől már inkább luxus-cikk, az inyeskedőke' érinti közelebről, hogy mit élveznek akkor, a midőn budapesti tejjőt fogyasztanak. A tej-törvény intézkedik a tejjől is, még pedig olyanformán, hogy a tejjőlől tíz százaléknyi zsirtartalmat követel. Ez még bántóbb és lehetetlenebb föltétel, mint a milyen a tej zsiranyagával kapcsolatos. Mert a jó tejjőlben nem tíz, hanem huszonöt százalék a zsir mennyisége és gondolhatni, hogy a

mi kereskedőink nem bőkezűbbek a törvénynél. A mi tejjől a főváros piacára kerül, az mind tíz százalékos, de hogy ennyire csökkenthessék a zsiroságát, a legpiszkosabb hamisítást kell végezniök a termelőknek, vagy elárúsítóknak. Mert a tejjőt mindenki úgy ismeri, mint egy sűrű, vastag materiát, a melyben szinte állva marad a fakanál. Az a tejjől, a melyben csak tíz százalék zsir van, nagyon hig és eladhatatlan volna.

A kereskedők tehát segítenek magukon. Előszedik a hamisítás legocsmányabb eszközeit. Az elvont tizenöt százalék helyett megfelelő mennyiségű vizet öntenek a tejjőlbe. A sűrűséget keményítővel, liszttel pótolják. Az egészből kialakul egy savanyu, undorító csirizszerű habarék, a melyről mindenki érzi, hogy rossz, sőt rettető, de senki sem tudja: miért? Ki merné föltenni, hogy itt törvényes alapon működnek a méregkeverők?